

Google: známý neznámý

Vyhledávání patří na internetu k nejčastějším činnostem a tím nejoblíbenějším vyhledávacím nástrojem je stále starý dobrý Google. V poslední době navíc přišel s několika novinkami, které bychom vám rádi představili.

Z nuly na vrchol

Historie firmy Google Inc. připomíná klasický americký příběh, kterak chudák k milionům přišel. Google založili v roce 1995 dva studenti, Larry Page a Sergey Brin, a vznikl vlastně v rámci jejich diplomové práce. Dnes má tisícovku zaměstnanců, síť 54 tisíc serverů a obrát v řádu stamilionů dolarů. Na rozdíl od ostatních vyhledávačů a slavných internetových stránek však Google jeho zakladatelé neprodali žádnému gigantu typu Microsoftu, ale zůstali ve vlastní firmě a neváhali vrhnout značné částky do vývoje. Proto je dnes Google takový, jakého jej máme všichni rádi: rychlý jako blesk, pohotový a přesný. Od svých konkurentů, např. vyhledávačů Yahoo nebo Altavista, se Google poněkud liší: nenabídl na sebe žádné další služby, jako je poskytování internetového připojení nebo e-mailové schránky, naopak soustřeďuje se stále na to, co mu jde nejlíp – internetové vyhledávání všeho druhu.

Vyhledávání ve fulltextu

Bez nadsázky lze říci, že Google je specialista na různé druhy vyhledávání, ale v oblasti fulltextového vyhledávání nemá konkurenta. Do políčka stačí vepsat klíčové slovo, případně slova pospojovat logickými operátory. Zároveň je možné využít také pokročilého vyhledávání, ve kterém lze např. určit, že výsledky mají být ve vybraném jazyce, omezit vyhledaný formát souboru, stanovit, že mohou být vyhledány pouze stránky, které byly aktualizovány do určitého data. Další velmi zajímavou funkcí je vyhledávání stránek podobných zadané stránce a zároveň také stránek, které na zadanou adresu odkazují. Bez zajímavosti jistě není také možnost použít Google jako kalkulačku – stačí vepsat příklad do políčka pro vyhledávání (místo znaménka krát použijte hvězdičku) a kliknout na tlačítko. Dalším příjemným překvapením je úvodní stránka s „vyhledávacím políčkem“ – je překvapivě prostá jakýchkoliv reklam.

Vedle tlačítka pro vyhledávání můžete najít také tlačítko Zkusím štěstí. Kliknete-li na něj, budete automaticky přeneseni na první stránku z výpisu vyhledaných stránek, aniž byste tento výpis ovšem viděli. Z dalších dovedností Googlu v oblasti fulltextového vyhledávání je třeba zmínit kontrolu pravopisu při zadávání dotazu (vztahuje se pochopitelně pouze na angličtinu) a také možnost dát si přeložit neanglické stránky do angličtiny.

Výsledky vyhledávání

Po kliknutí na tlačítko Vyhledat Googlem se zobrazí výsledky vyhledávání. A právě v utříděnosti těchto informací spočívá síla Googlu. Jednotlivé odkazy jsou totiž utříděny ne podle výskytu slova na stránce, ale podle „kvality“. Toto hodnocení stránek podle kvality a počtu odkazů se nazývá PageRank a vymysleli jej právě „otcové“ Googlu – Page s Brinem. Algoritmus je poněkud složitý na popis, jeho hlavní princip však spočívá v úvaze, že čím více je na určitou stránku odkazováno z kvalitních zdrojů, tím je sama stránka považována za kvalitnější. Po zadání dotazu Google sice prvotně vyhledává výskyt zadaného výrazu na stránce, avšak pokud nalezne stránky, kde se výraz vyskytuje poměrně stejně, používá výše zmíněná kritéria a odkazy ve výsledcích také takto seřadí. Nutno poznamenat, že některé „chytré“ hlavy už přišly i na to, jak tento systém zneužít a „nahnat“ si vzájemným odkazováním body pro hodnocení, aby jejich stránky byly ve výpisu výsledků na předních místech. Výsledky vyhledávání jsou tedy skutečně přesné a utříděné. Navíc Google indexuje

více než 3 miliardy stránek (to je asi polovina všech existujících internetových stránek), takže vyhledávání jeho prostřednictvím bývá také nejúspěšnější.

Obrázky, skupiny, adresář

Na hlavní stránce serveru Google si můžete povšimnout ještě několika dalších záložek. Kromě internetových stránek můžete totiž s Googlem vyhledávat i v obrázcích, ve skupinách a v adresáři neboli v klasickém utříděném katalogu odkazů. Vyhledávání ve skupinách se týká vyhledávání v diskusních fórech a skupinách; lze použít i pokročilá kritéria stejně jako při vyhledávání v obrázcích. Vyhledané obrázky se přitom zobrazí na jedné stránce. Kliknete-li na obrázek, ten se zobrazí na části obrazovky v originální velikosti a v druhé části obrazovky se objeví webová stránka, na níž byl obrázek nalezen. Vyhledávač si lze také nastavit a personifikovat, takže při příští návštěvě stránek ze stejného počítače bude vyhledávání probíhat na základě přednastavených kritérií. Je možné si nastavit např. jazyk, ve kterém budou vyhledané stránky napsány, počet vyhledaných odkazů na jedné stránce a také to, zda se výsledky mají zobrazit na nové stránce.

Vyhledávání ve zpravodajství

Poměrně nedávnou novinkou je vyhledávání na zpravodajských stránkách. Na adrese <http://news.google.com> najdete extrakt ze světových zpravodajských stránek, rozdělený do klasických sekcí, jako je světová politika, americká politika, zábava, sport apod. Dohromady čerpá Google zprávy ze 4500 zdrojů! Ačkoliv Google žádné své zpravodajství nevytváří ani není odběratelem nějaké zpravodajské agentury, dává možnost být skutečně včas a velmi kvalitně informován o světovém dění. Na hlavní stránce najdete totiž úvodní odstavce novinek, často i s fotografií, takže není ani třeba klikat na odkaz vedoucí na původní stránku. U zpráv jsou zároveň také zobrazeny odkazy na stránky na jiných zpravodajských serverech, které pojednávají o tom samém problému, takže o jedné věci můžete být informováni z několika zdrojů a můžete si tak vytvořit o problému lepší obrázek. Stránka se zprávami je aktualizována prakticky neustále – vzhledem k tomu, že jsou zprávy přebírány ze všech zpravodajských serverů po celé zeměkouli, najdete zde mnoho novinek i tehdy, když naše zpravodajské servery „spí“. Odkazy s úvodními odstavci článků a s fotografiemi nejsou totiž přidávány člověkem, ale prostřednictvím počítačového algoritmu. Zprávy na serveru Google však nejsou k dispozici v češtině; musíte se spokojit s angličtinou, případně využít některé z národních verzí ve francouzštině nebo němčině. V těchto novinkách můžete pochopitelně vyhledávat zadáním klíčového slova.

podtisk

Google nemůže najít zbraně hromadného ničení...

Internetem se před určitou dobou šířil tip na vtipnou stránku. Po vepsání slovního spojení „Zbraně hromadného ničení“ v angličtině do volného políčka vyhledávače Google a po kliknutí na tlačítko Zkusím štěstí se objevila stránka, která na první pohled připomínala klasickou chybovou hlášku Internet Exploreru o tom, že jistá stránka nemůže být vyhledána. Místo klasických doporučení, kde máte zkusit hledat, se však jednalo o narážky na přední světové politiky a na zbraně hromadného ničení, které se právě v době vzniku stránky neúspěšně pokoušeli v Iráku hledat zbrojní inspektoři. Věhlas vtipné stránky se šířil internetem a zakrátko se stala nejnavštěvovanější stránkou, která se „zbraní hromadného ničení“ týkala. Právě proto jste se po kliknutí na tlačítko Zkusím štěstí přenesli právě sem.

Konec podtisku

Vyhledávání v internetových obchodech

Další zajímavou odnoží serveru Google je Froogle neboli vyhledávač v internetových obchodech. Jedná se o horkou novinku, která ještě není příliš prezentovaná (jde vlastně o beta verzi, takže by měla být pouze lepší a lepší), a najdete ji na přesné adrese <http://froogle.google.com> (tato stránka není v češtině). Najdete zde utříděnou křížovátku odkazů na internetové obchody. Vyhledávat však lze i tak, že zadáte název produktu do volného políčka. Na další stránce s výsledky vyhledávání lze zadat přibližnou cenu (v dolarech), kterou chcete za produkt zaplatit, čímž vyhledávání ještě omezíte.

Placené vyhledávání

Ačkoliv je Google pro své majitele úžasnou továrnou na peníze, prakticky všechny jeho služby jsou bezplatné. Jedinou výjimkou je služba Google Answers, kterou najdete na adrese <http://answers.google.com>. Ta je určena hlavně pro ty, kteří neumějí příliš používat logické operátory a ve výsledcích vyhledávání se příliš nevyznají. Princip spočívá v tom, že do internetového formuláře vepíšete (pochopitelně anglicky) svůj dotaz, posléze vepíšete téma dotazu a nakonec si stanovíte sami cenu (má se pohybovat mezi 2 a 200 dolary a je na vašem uvážení). Web za vás pak prozkoumá místo vyhledávače „živý“ člověk, který vám také do 30 dnů sdělí odpověď. Na Googlu je velmi sympatické, že již zodpovězené dotazy jsou na stránkách publikovány a vy v nich můžete zcela bezplatně vyhledávat. Absurdita některých dotazů vás možná překvapí, avšak rozhodně lze tyto stránky používat jako užitečnou studnici vědomostí, které byste jinak asi těžko hledali.

Michaela Kadlecová, autor@chip.cz